

Nazareth staat altijd nog boven Buddha. Maar luistert niet naar het liedekje dezer vogelaars. Het is onwaar, wat zij u zingen. Op aarde triumfeert volstrekt niet altijd de waarheid, als ze met leugen worstelt. Waar zijn de kerken van Azië en Afrika, der Hugenoten en der Walen, de eens zoo rijk gezegenden? En als de Moderaat dan, evenals de Verzoeker, het „er staat geschreven” van het *zuurdeeg* en het *onkruid* onder de tarwe en de *tweeërlei* visch in het net aanhaalt, dan werpen wij hem verpletterend tegen: Er staat wederom geschreven, „Ik ben gekomen, om *vuur* op de aarde te werpen”. (Luc. 12 : 49).

Ook de *Calvinist* geeft een antwoord. Het staat in Art. 36 van onze Confessie. Hij kant zich tegen de Doopersche „mijdinghe” zoowel als tegen der Moderaten „vermenging,” zijn stelsel is dat der N. Test. „Theocratie”. Aan den Heere HEERE de hoogheid en over het aardsche en over het hemelsche vaderland, en onder Hem, de magistraat op aarde met gezag bekleed en evenzeer onder Hem de Koning, dien Hij over Sion heeft gezalfd, de heerschappij over zijn volk. Het aardsche vaderland, geroepen om het hemelsche te dienen. Geen *volkskerk*, maar eer een KERKVOLK.

Wel een Theocratie, maar een Nieuw-Testamentische. Aan de Overheid toekenning van wetgevende macht; geen proclameeren voor hun staten van Isrels strafwet; geen nabootsing van Isrels Theocratie, maar evenmin een *Hierarchische* Theocratie, waarbij men de Overheid wil verlagen tot dienaressen van het kerkelijk regiment. De Overheid, dit is hun standpunt, heeft een zelfstandige roeping en de Heilige Geest verleent haar eigen talent en bekwaamheid, om 't Woord Gods te doorgronden.

Zoo was hun keuze zonder weifeling. God almachtig alleen de eere van aardsch en hemelsch vaderland. Maar voor elk terrein gaf de Souvereine God eigen instellingen, personen, krachten en talenten, eigen taak en roeping en dat met eigen verantwoordelijkheid.

Doch natuurlijk, dit hooge ideaal liet *tweeërlei* zeer onderscheiden mogelijkheid toe.

Overheid en Kerk konden loopen in het goede spoor en een enkel maal beliefde het God zulks aan een volk te schenken; ook aan ons een wijle onder de eerste prinsen van Oranje.

Edoch, en dit voorzag het Calvinisme, óók met onvolkomener verhoudingen moet gerekend. De Overheid kan buiten haar spoor gaan; de „vergadering der geloovigen”, belijders, kon klein worden in de natie en het vaderland met al zijn instellingen zich eer *tegen* dan *voor* Gods kerke stellen. En juist deze toestanden zijn niet zeldzaam; zijn niet slechts van vroeger dagen, maar bestaan